

PREZYDENT
MIASTA STOŁECZNEGO
WARSZAWY

**ZAŁOŻENIA
DO PROJEKTU
BUDŻETU MIASTA
STOŁECZNEGO
WARSZAWY
NA ROK 2010**

1. WSTĘP	1
2. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA MIASTA ST. WARSZAWY W WARUNKACH SPOWOLNIENIA GOSPODARCZEGO	1
3. ZAŁOŻENIA OGÓLNE	2
4. AKTUALNY STAN FINANSÓW M. ST. WARSZAWY	3
5. PERSPEKTYWA FINANSOWA DLA M. ST. WARSZAWY NA ROK 2010 I LATA NASTĘPNE	6
6. ZAŁOŻENIA W ZAKRESIE PLANOWANIA DOCHODÓW MIASTA.....	8
6.1. Dochody bieżące	9
6.2. Dochody majątkowe	11
6.2.1. Środki na dofinansowanie projektów realizowanych w ramach programów UE	11
6.2.2. Inne dochody majątkowe	12
7. ZAŁOŻENIA W ZAKRESIE PLANOWANIA WYDATKÓW MIASTA.....	12
7.1. Założenia dotyczące wydatków bieżących.....	13
7.1.1. Główne zadania w zakresie bieżącej działalności Miasta	14
7.1.1.1. w zakresie drogownictwa i komunikacji	14
7.1.1.2. w zakresie gospodarki mieszkaniowej	15
7.1.1.3. w zakresie oświaty i edukacji.....	15
7.1.1.4. w zakresie bezpieczeństwa	19
7.1.1.5. w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.....	20
7.1.1.6. w zakresie kultury fizycznej i sportu	22
7.1.1.7. w zakresie opieki społecznej	22
7.1.1.8. w zakresie ochrony zdrowia.....	24
7.1.1.9. Koszty obsługi długu i wpłata do budżetu państwa	26
7.1.2. Założenia dotyczące wydatków bieżących dzielnic	26
7.2. Założenia dotyczące wydatków majątkowych.....	26
7.2.1. Wydatki inwestycyjne ogólnomiejskie	27
7.2.1.1. w zakresie drogownictwa i transportu publicznego	28
7.2.1.2. w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.....	28
7.2.1.3. w zakresie bezpieczeństwa publicznego	28
7.2.1.4. w zakresie ochrony zdrowia	29
7.2.1.5. w zakresie pomocy społecznej.....	29
7.2.1.6. w zakresie administracji publicznej	29
7.2.1.7. w zakresie oświaty i edukacji.....	30
7.2.1.8. w zakresie sportu i rekreacji	30
7.2.2. Wydatki inwestycyjne dzielnic m. st. Warszawy	30
7.2.2.7. w zakresie administracji publicznej	31
7.2.3. pomoc finansowa udzielana innym jednostkom samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	32
8. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE WYNIKU BUDŻETOWEGO I POZIOMU ZADŁUŻENIA MIASTA	32

1. WSTĘP

Założenia do projektu budżetu m. st. Warszawy na rok 2010 zostały opracowane w oparciu o obowiązujące przepisy prawne, w tym w szczególności ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 13 listopada 2003 roku (Dz. U. Nr 203, poz. 1966 z późn. zm.) i ustawę o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 roku (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.) oraz zgodnie z zapisami ustawy z dnia 15 marca 2002 roku o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 41, poz. 361 z późn. zm.), statutu m.st. Warszawy przyjętego uchwałą Rady m.st. Warszawy nr XXII/743/2008 z 10.01.2008 r., jak też przy uwzględnieniu uchwały Rady m.st. Warszawy nr XLVII/1422/2008 z 18 grudnia 2008 r. w sprawie przekazania dzielnicom m.st. Warszawy do wykonywania niektórych zadań i kompetencji m.st. Warszawy.

2. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA MIASTA ST. WARSZAWY W WARUNKACH SPOWOLNIENIA GOSPODARCZEGO

Proces spowolnienia gospodarczego i jego negatywne konsekwencje dla sytuacji finansowej powodują ograniczenie możliwości budżetowych Miasta. Wobec powyższego budżet Miasta na 2010 r. tworzony i realizowany będzie w warunkach bardzo wysokiej niepewności. W celu zapewnienia równowagi budżetowej podejmowane będą działania przeciwdziałające nadmiernemu deficytowi budżetowemu, w szczególności:

- podjęte zostaną działania ograniczające wydatki bieżące Miasta (z wyłączeniem wydatków obligatoryjnych związanych z obsługą długu, wpłatą do budżetu państwa z tytułu „janosikowego”, wydatków wynikających z zawartych umów długofalowych i z innych umów, wydatnych decyzji, pozwoleń, itp.), tak by ich kwota nie była wyższa niż w roku 2009, co oznacza czasowe zamrożenie podwyżek wynagrodzeń, ograniczenie wydatków pozostałych, w szczególności wydatków reprezentacyjnych, wydatków dotyczących ryczałtów samochodowych, delegacji służbowych itp.,
- zwiększenie dochodów z opłat i taryf,
- zwiększenie dochodów z podatków lokalnych w ramach ustawowych stawek maksymalnych,
- niezaciąganie zobowiązań dłużnych powodujących przekroczenie wskaźnika 55% długu w relacji do dochodów z uwagi na niepewność co do przyszłego poziomu dochodów,
- niepodejmowanie nowych potencjalnych zobowiązań Miasta, tj. nieudzielanie gwarancji i poręczeń oraz niezawieranie umów wsparcia potencjalnie rodzących w przyszłości zobowiązania finansowe,
- czasowe zamrożenie listy zadań inwestycyjnych,

- ograniczenie dofinansowania zadań niebędących zadaniami własnymi samorządu,
- zintensyfikowanie pozyskiwania dochodów z tytułu sprzedaży majątku (nieruchomości, udziały w spółkach),
- oszczędności związane z niższymi ofertami cenowymi w stosunku do kwot zaplanowanych w budżecie na dane zadanie nie podlegają dowolnemu podziałowi i odpowiednio obniżają plan wydatków.

3. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Założenia do projektu budżetu m.st. Warszawy na 2010 rok formułowane są w okresie szczególnej niepewności co do skali wpływu światowego kryzysu finansowego i gospodarczego na gospodarkę Polski, a tym samym na możliwości budżetowe m.st. Warszawy. Dochody Miasta, które stanowią podstawę konstrukcji budżetu, a wśród nich w szczególności dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT), z podatku od czynności cywilnoprawnych, dochody ze sprzedaży nieruchomości – są bezpośrednio bądź pośrednio zależne od rozwoju sytuacji makroekonomicznej w Polsce. Dla kształtowania dochodów z ww. źródeł kluczowe znaczenie mają przede wszystkim tendencje w zakresie dynamiki Produktu Krajowego Brutto, dynamiki przeciętnego zatrudnienia, dynamiki przeciętnego wynagrodzenia. Ze względu na istotne ryzyko odchyłeń faktycznych poziomów ww. wskaźników od wielkości prognozowanych, które będą kształtować rzeczywistą sytuację gospodarczą Polski w 2010 roku, budżet m.st. Warszawy na 2010 r. musi być opracowany z zachowaniem szczególnej ostrożności budżetowej, z uwzględnieniem konieczności ewentualnego wprowadzenia korekt w trakcie procesu planowania zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków Miasta wynikających z obserwacji i analizy potencjalnych zmian uwarunkowań makroekonomicznych.

Podstawą konstrukcji projektu budżetu m. st. Warszawy na 2010 rok będą:

- ciągły monitoring i analiza sytuacji finansowej Miasta,
- przewidywane przez Ministerstwo Finansów kierunki rozwoju sytuacji gospodarczej w kraju, w tym prognozowane parametry makroekonomiczne,
- przewidywane zmiany uwarunkowań zewnętrznych działania Miasta w kontekście spowolnienia gospodarczego,
- analiza negatywnych skutków finansowych spowolnienia gospodarczego dla dochodów Miasta w 2010 r. i w latach następnych,
- przewidywane zmiany czynników wewnętrznych, w tym lokalnej polityki w zakresie podatków i opłat, kształtowania cen usług komunalnych świadczonych przez jednostki organizacyjne Miasta, zmiany dotyczące zarządzania majątkiem Miasta, a także zmiany wynikające ze zwiększenia kompetencji dzielnic,

- analiza założeń dotyczących takich parametrów budżetowych jak: wysokość deficytu, poziom zadłużenia, koszty obsługi długu, pod kątem zachowania stabilności finansowej Miasta,
- planowana na lata 2010-2014 absorpcja środków z Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej 2007-2013.

Ponadto ze względu na ryzyko większej w stosunku do prognozowanej skali negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego i jej wpływu na możliwości uzyskiwania dochodów przez Miasto, w 2010 r. należy podejmować działania dotyczące ograniczenia kosztów realizacji zadań bieżących oraz na bieżąco weryfikować Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2009-2013 oraz jego rozwinięcie na rok 2014 w celu dostosowania Programu do ograniczonych możliwości dochodowych budżetu Miasta w 2010 r. i w latach następnych.

Ze względu na zmieniającą się dynamicznie sytuację gospodarczą na świecie i w kraju oraz trudną do skwantyfikowania skalę wpływu jej poszczególnych czynników na możliwości budżetowe m.st. Warszawy, zakłada się, że podstawą projektu budżetu na 2010 r. winny być wskaźniki makroekonomiczne określone następującymi przedziałami:

- dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (średnioroczna)
w przedziale między 101,0% a 101,9%,
- dynamika realna Produktu Krajowego Brutto w przedziale między 100,5% a 100,9%,
- dynamika nominalna przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej
w przedziale między 102,1% a 103,9%,
- dynamika przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej
w przedziale między 97,8% a 99,4%.

Projekt budżetu m. st. Warszawy na rok 2010 będzie sporządzony w cenach bieżących.

4. AKTUALNY STAN FINANSÓW M. ST. WARSZAWY

Miasto stołeczne Warszawa traktując priorytetowo wydatki inwestycyjne w celu realizacji założonego na lata 2009-2013 Wieloletniego Programu Inwestycyjnego zakończyło rok budżetowy 2008 deficytem rozumianym, jako różnica między dochodami i wydatkami. Jednocześnie w IV kwartale 2008 r. zaczęły pojawiać się pierwsze symptomy wpływu spowolnienia gospodarczego na sytuację budżetową Miasta i osłabieniu uległo tempo wzrostu dochodów bieżących, w szczególności z tytułu udziału w podatkach dochodowych budżetu państwa i z podatku od czynności cywilno-prawnych. Wynik operacyjny budżetu liczony, jako różnica między dochodami i wydatkami bieżącymi

uległ obniżeniu wobec roku 2007 o około 36%. Podobnie jak w roku 2007 podejmowane były działania w kierunku poprawy struktury wydatków budżetu i optymalizowania udziału wydatków na cele rozwojowe. Przeprowadzono także restrukturyzację części długu Miasta polegającą na spłacie kredytów zaciągniętych w latach poprzednich na mniej korzystnych warunkach. W wyniku tego działania zadłużenie Miasta w stosunku do dochodów znacząco spadło, osiągając najniższy poziom od roku 2003.

Wskaźniki społeczno-ekonomiczne Miasta, wyniki działalności bieżącej oraz wskaźniki zadłużenia i obsługi długu znalazły odzwierciedlenie w ocenie wiarygodności kredytowej nadanej Miastu przez międzynarodową agencję ratingową w grudniu 2007 r. i podtrzymanej w grudniu 2008 r. (rating na poziomie A2 z perspektywą stabilną, tj. poziom maksymalny wyznaczony ratingiem Polski).

Planując budżet m.st. Warszawy na 2009 r. i jednocześnie konstruując Wieloletni Program Inwestycyjny na lata 2009-2013 opierano się na prognozach wskaźników makroekonomicznych z uwzględnieniem negatywnych dla dochodów m.st. Warszawy skutków zmian systemowych dotyczących przede wszystkim obniżenia skali podatkowej. Aktualna sytuacja makroekonomiczna, w której realizowane są zadania budżetowe roku 2009, uległa istotnej zmianie powodując, że kluczowe parametry stanowiące podstawę konstrukcji budżetu państwa, a więc także dochodów m.st. Warszawy, są niższe o kilka punktów procentowych od wcześniej zakładanych (np. prognoza PKB na 2009 r. z czerwca 2008 r. – 105,0%, prognoza z czerwca 2009 r. – 100,5% -101,0%, dynamika przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej – prognoza na 2009 r. z czerwca 2008 r. – 102,0%, prognoza z czerwca 2009 r. – 97,8%, dynamika przeciętnego wynagrodzenia – prognoza na 2009 r. z czerwca 2008 r. – 107,3%, prognoza z czerwca 2009 r. – 103,4%). Zmiany prognoz wskazują na wysoce prawdopodobne istotne obniżenie dochodów m.st. Warszawy w stosunku do planowanych na 2009 r.

W analizie poziomu realizacji planowanych dochodów Miasta w okresie pierwszych sześciu miesięcy 2009 r. jest już widoczny negatywny wpływ spowolnienia gospodarczego w kraju. Dochody budżetowe Miasta w 2009 r. będą co najmniej o kilka procent niższe od zaplanowanych, a także od zrealizowanych w 2008 r.

Wobec tego konieczna jest weryfikacja budżetu m.st. Warszawy na 2009 r. oraz Wieloletniego Programu Inwestycyjnego na lata 2009-2013.

W wyniku niniejszej weryfikacji nastąpi niezbędne urealnienie planowanych dochodów Miasta, szczególnie w zakresie dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz dochodów z podatku od czynności cywilno-prawnych i w konsekwencji tych zmniejszeń odpowiednie dostosowanie wydatków do ograniczonych możliwości budżetowych. Zmniejszenie kwoty planowanych wydatków i dostosowanie ich do zweryfikowanych możliwości budżetu Miasta będzie dotyczyło w równym stopniu

wydatków ogólnomiejских, jak i dzielnicowych, w tym obejmować będzie ograniczenie wydatków bieżących. Należy podkreślić, iż możliwości zmniejszeń są ograniczone, bowiem wśród wydatków bieżących znajdują się wydatki, które muszą być sfinansowane w pełni w kwotach zaplanowanych wśród nich znajdują się: wpłata do budżetu państwa, koszty obsługi długu oraz realizacja wieloletnich umów na zakup usług komunikacji miejskiej.

Niemniej w związku z negatywnym trendem uwarunkowań oddziałujących na dochody proces wydatkowania środków budżetowych podlega w bieżącym roku szczególnej kontroli. Wdrożony program oszczędnościowy w zakresie wydatków bieżących dotyczy przede wszystkim wydatków na administrację związanych z utrzymaniem Urzędu i z wydatkami osobowymi.

Planowany pierwotnie wzrost wartości wydatków inwestycyjnych w stosunku do roku poprzedniego ograniczony zostanie do 25%, a udział tej kategorii wydatków w całości wydatków wyniesie 22%. Źródłem sfinansowania przewidzianych do realizacji w bieżącym roku wydatków na rozwój Miasta będą w znacznym stopniu środki pochodzące z emisji obligacji i z kredytów zaciągniętych w międzynarodowych instytucjach finansowych. W kwietniu 2009 r. została wyemitowana pierwsza transza euroobligacji na rynku międzynarodowym o wartości 883.536 tys. zł (200 mln euro) i pięcioletnim okresie zapadalności oraz stałej stopie procentowej. Łączna kwota przewidywanych do pozyskania środków tytułem emisji obligacji na rynku międzynarodowym i krajowym wyniesie w 2009 r. 1.500.854 tys. zł. Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu w drodze emisji obligacji w oparciu o europejski program emisji średnioterminowych papierów dłużnych i na rynku krajowym jest częścią projektu finansowego służącego realizacji programu inwestycyjnego Miasta w latach 2009-2013.

W roku 2009 przewidywane jest uzyskanie dofinansowania z budżetu UE, które zapewni około 10% udział środków pomocowych w łącznej kwocie wydatków inwestycyjnych. Planowane dofinansowanie będzie stanowić refinansowanie wydatków poniesionych przez Miasto w związku z realizacją projektów inwestycyjnych zakończonych w 2008 r. w ramach perspektywy 2004-2006, które uzyskały dofinansowanie w ramach ZPORR i SPO Transport. Zakładane dofinansowanie będzie też dotyczyć zadań inwestycyjnych kontynuowanych w bieżącym roku w ramach przyznanych środków z budżetu UE na lata 2007 – 2013, z RPO, z POIS i z innych programów pomocowych, w tym z EOG. Miasto uzyska również środki tytułem dofinansowania realizacji projektów tzw. „miękkich” związanych z wydatkami bieżącym, współfinansowanych głównie w ramach EFS-u i innych inicjatyw wspólnotowych.

Przewiduje się, że rok 2009 zakończy się deficytem budżetowym. Planuje się także przeznaczenie części dochodów na spłatę rat kredytów i pożyczek zaciągniętych w latach ubiegłych w kwocie 208.449 tys. zł. Faktyczny deficyt budżetowy, tj. po uwzględnieniu spłaty części długu zaciągniętego w latach poprzednich, zostanie sfinansowany m.in. przy znacznym udziale środków zwrotnych z tytułu emisji obligacji i kredytów. Dług Miasta na koniec 2009 r. zwiększy się do kwoty 4.453.077 tys. zł. Tym samym wskaźnik zadłużenia, którego

maksymalny poziom wynoszący 60% określa ustawa o finansach publicznych, zwiększy się do poziomu około 46% na koniec 2009 r.

5. PERSPEKTYWA FINANSOWA DLA M. ST. WARSZAWY NA ROK 2010 I LATA NASTĘPNE

Przewiduje się, że w 2010 r. warunki gospodarki budżetowej Miasta będą w dalszym ciągu determinowane przez niestabilne otoczenie makroekonomiczne. Perspektywy fiskalne z dużym prawdopodobieństwem wskazują na możliwość utrzymania się spowolnienia wzrostu gospodarczego. Jednocześnie w prognozach budżetowych dla Miasta należy brać pod uwagę, iż prognozy makroekonomiczne krótkoterminowe i średniookresowe są obciążone ryzykiem wynikającym z niepewności, co do dalszego przebiegu procesów recesyjnych w Europie i na świecie oraz ich wpływu na gospodarkę kraju, a tym samym na dochody budżetowe m.st. Warszawy.

Weryfikacja budżetu m.st. Warszawy na 2009 r. oraz Wieloletniego Programu Inwestycyjnego na lata 2009-2013 polegająca na dostosowaniu wydatków Miasta do ograniczonych – na skutek spowolnienia gospodarczego – możliwości finansowych będzie stanowiła podstawę do planowania na rok 2010 oraz konstruowania WPI nowej edycji na lata 2010-2014.

Konieczne jest dostosowanie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego (WPI) do obniżonych możliwości dochodowych Miasta oraz dostosowanie planów inwestycyjnych do realizacji zadań w warunkach zwiększonej konkurencji cenowej, (oferty cenowe uzyskane w wyniku rozstrzygnięć przetargów na realizację zadań inwestycyjnych miasta są niższe od kwot planowanych). Przewidywana weryfikacja WPI na lata 2009-2013 zakłada zmniejszenie łącznej kwoty wydatków inwestycyjnych o 11%-13% przy wydłużeniu jego realizacji o jeden rok, czyli do 2014 roku. Przewiduje się, że obniżenie wydatków inwestycyjnych będzie dotyczyć relatywnie w tym samym stopniu inwestycji ogólnomiejskich i dzielnicowych.

Skala ograniczenia planowanych wydatków inwestycyjnych stanowi wypadkową prognozy dostępnych środków po stronie dochodowej budżetu, konieczności zabezpieczenia środków na wydatki bieżące, w tym na wydatki obligatoryjne, takie jak wpłata do budżetu państwa, koszty zakupu usług komunikacyjnych i koszty obsługi długu, przy jednoczesnym założeniu utrzymania wskaźnika zadłużenia Miasta na poziomie nie wyższym niż 55% w stosunku do dochodów w celu zabezpieczenia się przed ewentualnym ryzykiem zmiany wskaźnika w wyniku nieplanowanego obniżenia przyszłych dochodów.

Prace nad Wieloletnim Programem Inwestycyjnym edycji 2010-2014 winny być prowadzone wariantowo z uwagi między innymi na potencjalne ryzyko nieuzyskania przez Miasto istotnych wpływów prognozowanych na lata 2011 i 2012 głównie z tytułu sprzedaży

nieruchomości, (w tym przy ul. Emilii Plater oraz wokół PKiN), a także z tytułu prywatyzacji spółek miejskich.

Priorytetem polityki budżetowej w roku 2010 i w latach następnych będzie konsekwentna racjonalizacja gospodarki finansowej Miasta w celu optymalizacji dochodów i wydatków budżetowych. W ramach działań w tym zakresie kontynuowany będzie proces optymalizacji zależnych lub częściowo zależnych od Miasta czynników kształtujących dochody niepodatkowe i podatkowe.

Niezbędna będzie intensyfikacja działań mających na celu zwiększenie dostępnych środków na realizację zadań, m.in. poprzez wykorzystanie możliwych operacji finansowych, np. leasing, jak też poprzez realizowanie zadań np. w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera maksymalne wykorzystanie środków bezzwrotnych z budżetu Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej na lata 2007-2013 i z innych źródeł pomocowych. Strategicznym celem stanie się konieczność zapewnienia wkładu własnego do projektów wykorzystujących fundusze z Unii Europejskiej. Aktywne pozyskiwanie środków z budżetu UE stanowi szansę na rozwój Miasta, jak też pozwoli na złagodzenie negatywnych skutków spowolnienia gospodarczego.

Spodziewany ubytek dochodów wynikający z obniżenia dynamiki dochodów podatkowych na skutek osłabienia koniunktury i zmian systemowych częściowo łagodzony będzie wzmocną dyscypliną w zakresie wydatków, w szczególności w zakresie wydatków bieżących oraz niższymi kosztami realizacji zadań inwestycyjnych w wyniku konkurencji cenowej.

W celu dostosowania wydatków Miasta do ograniczonych możliwości finansowych oraz optymalizacji środków przeznaczonych na rozwój Miasta niezbędne będzie ograniczanie dynamiki wydatków bieżących. Przewiduje się, że kwota planowanych wydatków bieżących na rok 2010 nie będzie wyższa nominalnie od przewidywanej kwoty realizacji w 2009 r., co oznacza, realny spadek kwoty tych wydatków. Ponadto wydatki „sztywne” związane w szczególności z obsługą zadłużenia, wynikające z zawartych umów, w tym długoterminowych (np. umowy w obszarze transportu i komunikacji z przewoźnikami w kwocie o ponad 20% wyższej niż w roku 2009) lub związane z zadaniami oraz z zobowiązaniami o charakterze obligatoryjnym (np. „janosikowe” w kwocie 1 mld zł) muszą mieć zagwarantowane pełne finansowanie. Ograniczenie wzrostu będzie w szczególności dotyczyć pozostałych wydatków bieżących, zwłaszcza związanych z zadaniami o charakterze fakultatywnym.

Niezbędna jest kontynuacja rozpoczętych oraz wdrażanie nowych procesów restrukturyzacji kosztowej w dziedzinach, które dominują lub mają znaczący udział w strukturze wydatków, a Miasto ma wpływ na ich kształtowanie. Wśród nich znajdują się:

oświata i edukacja, transport i komunikacja, gospodarka mieszkaniowa, wydatki na administrację.

Zakłada się, że w wyniku wprowadzenia koniecznych weryfikacji wydatków roku 2010 i w latach następnych w celu ich dostosowania do ograniczonych możliwości dochodowych, udział wydatków inwestycyjnych w całości wydatków będzie zbliżony do uzyskanego w latach 2008-2009 i wyniesie 18-20%. Oznacza to, że blisko co piąta złotówka zostanie wydana na rozwój.

6. ZAŁOŻENIA W ZAKRESIE PLANOWANIA DOCHODÓW MIASTA

Ustalenie projektowanych kwot dochodów budżetowych na rok 2010 i lata następne nastąpi w oparciu o:

- prognozy podstawowych wskaźników makroekonomicznych,
- przewidywane wykonanie dochodów budżetowych w roku 2009,
- przewidywane negatywne skutki finansowe spowolnienia gospodarczego dla dochodów Miasta w 2010 r. i w latach następnych,
- planowane zmiany systemowe w podatkach,
- przepisy podatkowe i prognozowane stawki podatków i opłat lokalnych,
- informacje uzyskane z Ministerstwa Finansów i Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego o przyznanych Miastu kwotach subwencji i dotacji oraz prognozowanych wpływach z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych,
- informacje urzędów skarbowych na temat przewidywanych na rok 2010 dochodów z tytułu udziału w podatku od osób prawnych i z innych podatków realizowanych za pośrednictwem tych urzędów,

z zastrzeżeniem, iż parametry przyjęte do planowania obarczone są ryzykiem nietrafności z uwagi na nierozpoznane skutki światowego kryzysu gospodarczego.

Główne źródła dochodów budżetowych, w tym w szczególności udziały w podatkach dochodowych budżetu państwa, podatki pobierane przez urzędy skarbowe, są niezależne od działań Miasta i zależne od koniunktury gospodarczej oraz polityki podatkowej państwa. Na wielkość prognozy dochodów budżetu Miasta w 2010 r. istotny wpływ będą więc miały: rozwój sytuacji gospodarczej determinowany prognozami Ministerstwa Finansów w zakresie czynników makroekonomicznych oraz zmiany systemowe w podatkach.

Znaczącą różnicą w stosunku do budżetu lat poprzednich będzie to, iż przewiduje się, że dochody Miasta osiągną w 2010 r. poziom o kilka procent niższy niż zaplanowany (przed weryfikacją) na rok 2009. Zakładana wartość dofinansowania projektów realizowanych w ramach programów UE daje możliwość do wyrównania kwoty dochodów

2010 r. nominalnie do kwoty planu (przed weryfikacją) z 2009 r. Realnie oznacza to jednak spadek dochodów w stosunku do założeń 2009 r.

6.1. Dochody bieżące

Dochody Miasta z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa należą do grupy dochodów najbardziej wrażliwych na skutki spowolnienia gospodarczego, a jednocześnie stanowią ponad 40% dochodów Miasta ogółem.

Prognozę **dochodów z tytułu udziału w podatku od osób fizycznych** determinują w szczególności:

- dynamika nominalnych przeciętnych wynagrodzeń, emerytur, rent i świadczeń społecznych w gospodarce narodowej,
- dynamika przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej,
- dynamika liczby emerytów i rencistów.

W związku ze znaczącym spadkiem ww. wskaźników przewiduje się, że dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w 2010 r. osiągną nominalnie poziom dochodów pochodzących z tego źródła z 2008 r., co oznacza, że będą niższe o około 5%-6% od planowanej kwoty dochodów z PIT w 2009 r. przed weryfikacją planu.

W prognozie uwzględniono dodatkowe czynniki kształtujące dochody z PIT, m.in. – na podstawie dotychczasowej tendencji - wzrost wskaźnika udziału w ogólnych wpływach w podatku dochodowym od osób fizycznych w części gminnej z 36,72% do około 36,95% w związku ze zmianami liczby pensjonariuszy domów opieki społecznej, w części powiatowej na dotychczasowym poziomie – 10,25%.

Na spadek dochodów z PIT w 2010 r. wpływają reformy tego podatku wprowadzone w poprzednich latach skutkujące niższymi wpływami z tego tytułu w kolejnych latach wynikającymi w szczególności z obniżenia skali podatkowej do poziomu – 18% i 32% i zwiększenia ulgi z tytułu wychowywania dzieci.

Ponadto z dniem 1 stycznia 2010 r. wchodzi w życie nowe regulacje wprowadzone ustawą z 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. Nr 209, poz. 1316) dotyczące zapłaty zaliczki na podatek dochodowy za ostatni miesiąc lub kwartał roku podatkowego przez podatników prowadzących działalność gospodarczą lub osiągających dochody z najmu. Zmiany te mogą skutkować w 2010 r. i w następnych latach przesunięciem części wpływów należnych za grudzień roku budżetowego na styczeń następnego roku.

Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, posiadających siedzibę na obszarze m.st. Warszawy, określa się w oparciu o realną dynamikę Produktu Krajowego Brutto oraz wskaźnik wzrostu cen i usług konsumpcyjnych i inwestycyjnych. Zjawiska wskazujące na osłabienie koniunktury, w tym m.in. osłabienie popytu, pogorszenie warunków kredytowania, pogorszenie warunków prowadzenia działalności przez banki i instytucje finansowe stanowią zagrożenie dla wyników finansowych firm, co z kolei niekorzystnie wpłynie na dochody Miasta z podatku CIT.

Przewiduje się, że dochody z CIT w 2010 r. ukształtują się na poziomie zbliżonym do uzyskanego w 2009 r. z zastrzeżeniem, iż istnieje ryzyko ograniczeń dochodów z tego tytułu w wyniku nagłego pogorszenia się wyników finansowych podatników.

Prognoza dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych uwzględnia ustawowy udział w ogólnych wpływach z tego podatku, który wynosi dla gmin – 6,71% i dla powiatów – 1,40%.

Dochody z podatku od czynności cywilno – prawnych są uzależnione w szczególności od koniunktury na rynku obrotu nieruchomościami, tj. od ilości i wartości transakcji kupna-sprzedaży, których przedmiotem są nieruchomości. Utrzymująca się dekonunktura na warszawskim rynku nieruchomości, z nasileniem tendencji spadkowych od IV kwartału ubiegłego roku, spowodowała głęboki spadek tych dochodów w bieżącym roku w stosunku do dochodów roku 2007 i 2008. Dodatkowo obniżenie dochodów jest skutkiem zmian systemowych wprowadzonych od stycznia 2009 r. polegających na ograniczeniu katalogu czynności podlegających opodatkowaniu tym podatkiem. Przewiduje się, że w 2009 r. dochody z podatku od czynności cywilno – prawnych osiągną poziom porównywalny z uzyskanym w latach 2004 - 2005 r.

Ze względu na skalę odchylenia przewidywanego wykonania dochodów z podatku od czynności cywilno-prawnych w 2009 r. od planu konieczne jest wprowadzenie zmian w budżecie m.st. Warszawy bieżącego roku i zmniejszenie planowanych dochodów w prognozach dotyczących lat następnych z tego tytułu o około 30%-40%.

Na 2010 r. zakłada się możliwość uzyskania dochodów z tego podatku w kwotach porównywalnych do przewidywanego wykonania roku 2009.

W warunkach aktualnej sytuacji makroekonomicznej w Polsce istotnym ryzykiem obarczone jest planowanie **subwencji i dotacji celowych otrzymywanych z budżetu państwa** z założeniem dynamiki wzrostowej. Zakłada się więc uzyskanie dochodów z tych źródeł w kwotach porównywalnych w ujęciu nominalnym z osiągniętymi w 2009 r.

W zakresie **podatków i opłat lokalnych**, szczególnie w podatku od nieruchomości zakłada się wykorzystanie możliwości dochodowych określonych przez ustawę o podatkach i opłatach lokalnych. Pomimo tego, że utrzymanie się negatywnych zjawisk w gospodarce

może obniżyć ściągalność należności podatkowych, zakłada się kontynuację pozytywnych tendencji w zakresie przyrostu powierzchni podlegającej opodatkowaniu, w efekcie czego możliwe będzie utrzymanie wzrostowego trendu w dochodach z tego podatku i zwiększenie wpływów w 2010 r. o 2 – 5% wobec wykonanych w 2009 r.

Prognozę dochodów z podatku od środków transportowych ustalono w oparciu o przewidywane wykonanie tych dochodów w 2009 roku. Przewiduje się, że może nastąpić kilkuprocentowe zwiększenie prognozowanych wielkości na skutek zwiększenia liczby podatników.

Dochody z gospodarowania mieniem m.st. Warszawy obejmują w szczególności wpływy z najmu i dzierżawy mienia, opłaty za zarząd, użytkowanie wieczyste nieruchomości, dywidendę od spółek. Prognoza tej kategorii dochodów uwzględnia szacowane skutki podwyższenia i ujednolicenia stawek czynszu podstawowego z tytułu najmu komunalnych lokali mieszkalnych. Nowa polityka czynszowa zakłada urealnienie stawek czynszu podstawowego w dzielnicach przy jednoczesnym wprowadzeniu stref i programu osłonowego. Stanowi element Wieloletniego Programu Gospodarowania Zasobem Lokalowym m.st. Warszawy na lata 2008-2012 przyjętego uchwałą Rady m.st. Warszawy Nr XLI/1272/2008 z dnia 2.10.2008 r. Nowe stawki czynszu zostały określone na podstawie Zarządzenia Prezydenta m.st. Warszawy Nr 2437/2008 z dnia 23.12.2008 r. Spodziewanym efektem wdrożenia nowych zasad naliczania czynszu z tytułu najmu lokali mieszkalnych będzie zwiększenie efektywności zarządzania majątkiem komunalnym w obszarze gospodarowania miejskim zasobem mieszkaniowym.

Przewiduje się, że możliwy jest kilkuprocentowy wzrost dochodów z tytułu najmu i dzierżawy w stosunku do wykonanych w 2009 r. w związku z wyższą dynamiką dochodów z tytułu czynszów za najem komunalnych lokali mieszkalnych.

W prognozie dochodów z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości założono dotychczasowe tempo aktualizacji wycen gruntów, od którego zależy wysokość opłat rocznych za użytkowanie wieczyste.

6.2. Dochody majątkowe

6.2.1. Środki na dofinansowanie projektów realizowanych w ramach programów UE

W projekcie budżetu m. st. Warszawy na 2010 r. uwzględnione zostaną **środki pochodzące z funduszy strukturalnych i z innych źródeł pomocowych** możliwe do pozyskania w ramach perspektywy finansowej 2007 – 2013. Będą to środki przekazane w formie dotacji rozwojowych tytułem refinansowania wydatków poniesionych przez Miasto w związku z realizacją projektów inwestycyjnych ujętych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2009-2014. Prognoza środków z UE na 2010 r. obejmuje w szczególności projekty, które uzyskały dofinansowanie na podstawie już podpisanych umów, jak w przypadku dużych

projektów infrastrukturalnych znajdujących się na Liście Indykatywnej oraz projekty, dla których planowanym terminem podpisania umowy jest III kwartał 2009 r. Możliwe do pozyskania środki dotyczą projektów współfinansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko i z innych środków pomocowych, w tym z Europejskiego Obszaru Gospodarczego w ramach dwóch instrumentów finansowych: Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Planowane jest też dofinansowanie z przeznaczeniem na tzw. projekty „miękkie” związane z wydatkami bieżącymi z Europejskiego Funduszu Społecznego, ze środków programów wspólnotowych ustanawianych przez Komisję Europejską/Radę Unii Europejskiej w postaci wieloletnich lub rocznych programów realizujących cele polityk wspólnotowych (Comenius, INTERREG), z innych źródeł pomocowych, w tym z Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Wysokość uzyskanych środków z budżetu UE i z innych źródeł pomocowych w 2010 r. będzie też uzależniona od możliwości zapewnienia w budżecie Miasta środków na wkład własny. Przewiduje się, że łączne dofinansowanie przyznane Miastu ze środków UE w ramach perspektywy finansowej na okres 2004-2006 i budżetu UE na lata 2007-2013 może wynieść w latach 2009-2014 około 4 mld zł.

6.2.2. Inne dochody majątkowe

Przewiduje się, że poziom **dochodów ze sprzedaży nieruchomości i lokali** w 2010 r. będzie niższy od planowanego w roku bieżącym.

Miasto będzie prowadzić racjonalną politykę w zakresie gospodarowania majątkiem komunalnym, w tym w zakresie zbywania nieruchomości miejskich, uwzględniając przy wyborze formy wykorzystania majątku kalkulację ekonomiczną oraz długofalowe potrzeby Miasta. Niemniej utrzymywanie się dekonjunktury na rynku nieruchomości będzie niewątpliwie negatywnie wpływać na możliwości uzyskiwania dochodów dla Miasta z tego tytułu.

Zakłada się, że **dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności** mogą wzrosnąć o kilka procent wobec przewidywanego wykonania w 2009 r.

7. ZAŁOŻENIA W ZAKRESIE PLANOWANIA WYDATKÓW MIASTA

Wydatki Miasta na 2010 r. prognozowane są w warunkach ograniczonych możliwości finansowych przy założeniu zapewnienia pełnego sfinansowania wydatków „sztywnych” takich jak wpłata do budżetu państwa („janosikowe”), kosztów obsługi długu oraz zobowiązań wynikających z umów na zakup usług komunikacji miejskiej. Konieczna jest więc konsekwentna racjonalizacja wydatków bieżących, która pozwoli na optymalizowanie środków finansowych przeznaczonych na rozwój przy jednoczesnym

ograniczeniu dynamiki przyrostu długu Miasta. Są to warunki niezbędne dla utrzymania stabilności finansowej Miasta w 2010 r. i w latach następnych.

Przewiduje się, że wydatki Miasta ogółem w 2010 r. będą musiały być ukształtowane w kwocie o kilka procent mniejszej od kwoty planowanej na 2009 r. (przed weryfikacją budżetu) przy pełnym zabezpieczeniu finansowym wydatków na tzw. „janosikowe” - 1 mld zł i obsługę komunikacji publicznej - 1,9 mld.

7.1. Założenia dotyczące wydatków bieżących

W związku z dążeniem do maksymalizacji środków na inwestycje oraz negatywnym kształtowaniu się zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania Miasta w 2010 r. i w latach następnych konieczne jest utrzymanie wydatków bieżących na co najmniej stałym poziomie, czyli z założeniem realnego spadku ich wartości.

Priorytetem w zakresie planowania wydatków bieżących będzie zapewnienie prawidłowego funkcjonowania obiektów i urządzeń miejskiej infrastruktury technicznej i społecznej oraz zaspokojenie bieżących potrzeb w związku z realizacją zadań Miasta jako gminy i powiatu, w tym zadań powierzonych do realizacji dzielnicom przy uwzględnieniu zwiększenia ich kompetencji w warunkach konsekwentnej racjonalizacji wydatków bieżących.

W ramach wydatków bieżących na 2010 r. uwzględnione zostaną przede wszystkim wydatki „sztywne” zdeterminowane w szczególności:

- wydatkami z tytułu obligatoryjnej wpłaty do budżetu państwa z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin i powiatów („janosikowe”),
- wydatkami z tytułu obsługi długu w związku z zaciągniętymi w poprzednich latach i planowanymi do podjęcia w 2010 r. długoterminowymi zobowiązaniami z tytułu kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych, jak też potencjalnych spłat z tytułu udzielonych przez Miasto poręczeń i gwarancji,
- uchwałami Rady m.st. Warszawy w sprawie zaciągnięcia zobowiązań wieloletnich z poprzednich lat,
- umowami związanymi z zapewnieniem ciągłości działania Miasta, zawartymi na podstawie upoważnień zapisanych w uchwale budżetowej ,
- wydanymi decyzjami administracyjnymi i orzeczeniami sądowymi,
- wydatkami z tytułu wynagrodzeń,
- wydatkami z tytułu zakupu usług komunikacyjnych wynikającymi z zawartych wieloletnich umów z przewoźnikami (na podstawie uchwał Rady m.st. Warszawy z 13.03.2008 r.: Nr XXVI/859/2008, Nr XXVI/860/2008, Nr XXVI/861, Nr XXVI/862),

- wydatkami w związku z przekazanymi w br. i planowanymi do przekazania w przyszłym roku do użytkowania i do bieżącego utrzymania inwestycjami, w tym w szczególności w zakresie infrastruktury transportowej oraz w obszarze oświaty, kultury.

Wydatki bieżące zostaną ustalone przy generalnym założeniu utrzymania dotychczasowego zakresu i poziomu usług publicznych świadczonych przez Miasto na rzecz mieszkańców. **Obniżenie możliwości finansowych budżetu wymaga od dysponentów zwiększania efektywności gospodarowania środkami publicznymi, w szczególności w obszarach, które generują najwyższe koszty bieżące. Konieczne będzie zwiększenie dyscypliny budżetowej w zakresie tej kategorii wydatków, m.in. poprzez rygorystyczne respektowanie zasady oszczędności zdefiniowanej w ustawie o finansach publicznych jako uzyskiwanie najlepszych efektów z danych nakładów.**

7.1.1. Główne zadania w zakresie bieżącej działalności Miasta

7.1.1.1. w zakresie drogownictwa i komunikacji

Głównym zadaniem Miasta w tym obszarze będzie kontynuowanie działań mających na celu **poprawę stopnia finansowania** wydatków związanych z funkcjonowaniem komunikacji miejskiej dochodami pozyskiwanymi w tym zakresie (głównie ze sprzedaży biletów, z pozostałych wpływów) **i dążeniem do doprowadzenia do stanu porównywalnego z innymi dużymi miastami. W tym celu niezbędne jest podjęcie szeregu równoległych działań mających na celu zwiększenie dochodów w tym obszarze. Zakłada się poprawę efektywności windykowania należności za przejazd bez ważnego biletu oraz usprawnienia systemu sprzedaży biletów (personalizacja WKM), rozszerzenie stref biletowych (miejska, podmiejska, aglomeracyjna), jak i ograniczenie wydatków poprzez racjonalizację kosztów działania podmiotów świadczących usługi przewozowe.** Kontynuowane będą działania zmierzające do podpisania umów i porozumień z kolejnymi 15 gminami w sprawach wykonywania zadań publicznych transportu zbiorowego oraz stworzenia warunków dalszej integracji i rozwoju systemu transportu zbiorowego aglomeracji warszawskiej.

Realizacja zadań w zakresie drogownictwa i komunikacji będzie następować przy uwzględnieniu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Systemu Transportowego Warszawy na lata 2007-2015.

Priorytetowym zadaniem Miasta w tym obszarze będzie poprawa bezpieczeństwa ruchu na drogach publicznych, co w ramach dostępnych środków finansowych zamierza się osiągnąć między innymi poprzez:

- prowadzenie prac remontowych dróg i mostów, remonty sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu w celu dostosowania znaków i sygnałów drogowych do wymogów technicznych wynikających z przepisów prawa,
- objęcie komunikacją publiczną nowo powstających osiedli,

- usprawnienie komunikacji publicznej Warszawy i obszaru metropolitalnego,
- uruchamianie nowych połączeń szynowych, w tym linii SKM do Legionowa, Otwocka, Sulejówka i Pruszkowa,
- sukcesywną wymianę taboru autobusowego na zasilany paliwem ekologicznym,
- rozszerzenie usług dotyczących obsługi pasażera w zakresie opłat parkingowych,
- kontynuację projektu rozszerzenia Strefy Parkowania Płatnego Niestrzeżonego,
- rozszerzenie zakresu usług transportowych w ramach promocji Miasta i transportu zbiorowego (tramwaj konny, tramwaj wodny).

7.1.1.2. w zakresie gospodarki mieszkaniowej

W 2010 r. i w latach następnych realizowane będą cele i zadania wynikające z przyjętego przez Radę m.st. Warszawy Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem m.st. Warszawy. Zgodnie z założeniami wyrażonymi w Programie dochody z tytułu czynszów za lokale mieszkalne są przeznaczane na utrzymanie, modernizację i poprawę stanu technicznego zasobu mieszkaniowego.

Wielokierunkowe działania podjęte w celu zwiększenia efektywności zarządzania komunalnym zasobem mieszkaniowym Miasta będą zorientowane, m.in. na:

- realizację nowej polityki czynszowej, jako elementu wieloletniego Miejskiego Programu Zarządzania Zasobem Komunalnym,
- podniesienie efektywności działania Zakładów Gospodarowania Nieruchomościami poprzez wykorzystanie zobiektywizowanych jednolitych wskaźników do oceny efektywności kosztów zarządzania ZGN-ów,
- wzmocnienie nadzoru Zarządów Dzielnic nad Zakładami Gospodarowania Nieruchomościami pod względem ograniczania kosztów oraz dbania o podniesienie efektywności zarządzania zasobem,
- zwiększenie skuteczności windykacji opłat czynszowych.

W ramach działań dostosowujących wydatki do możliwości budżetowych w zakresie gospodarki gruntami i nieruchomościami konieczne będzie ograniczenie wzrostu wydatków z tytułu kar i odszkodowań dla osób fizycznych i prawnych.

7.1.1.3. w zakresie oświaty i edukacji

W roku 2010 realizowane będą cele wynikające z przyjętej przez Radę m.st. Warszawy „Polityki edukacyjnej m.st. Warszawy w latach 2008 – 2012”. Podejmowane działania i dokonywane w ramach nich wydatki służyć będą zapewnieniu powszechnej dostępności do szkół i placówek oświatowych oraz wysokiej jakości kształcenia poprzez stworzenie wzbogaconej oferty edukacyjnej, nowoczesnej bazy dydaktycznej odpowiadającej określonym standardom i doskonalenie kadry pedagogicznej. Działania te podejmowane będą w sześciu podstawowych obszarach, w ramach których finansowane będą następujące priorytety:

I. Edukacja i wspieranie rozwoju małego dziecka, gdzie priorytetowo traktowane będą:

- zapewnienie optymalnych warunków kształcenia i opieki nad dziećmi 6-letnimi pobierającymi naukę w oddziałach przedszkolnych przy szkołach oraz klasach I,
- objęcie opieką przedszkolną wszystkich chętnych pięcioletków,
- organizacja konkursów ofert dla organizacji pozarządowych na realizację programów wychowawczo-edukacyjnych we współpracy z przedszkolami,
- zapewnienie dzieciom o specjalnych potrzebach i wychowujących się w trudnych warunkach rodzinnych pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych, w szczególności objęcie ich specjalistyczną diagnozą,
- promowanie i upowszechnianie nowatorskich rozwiązań w wychowaniu przedszkolnym,
- objęcie najmłodszych, niepełnosprawnych dzieci wczesnym wspomaganiem rozwoju.

II. Edukacja szkolna, gdzie działania będą ukierunkowane w szczególności na:

- ułatwienie uczniom i ich rodzicom wyboru szkoły, zgodnie z ich preferencjami oraz możliwościami organizacyjnymi placówek oświatowych,
- organizowanie międzyszkolnych zajęć pozalekcyjnych, ukierunkowanych na rozwijanie zainteresowań uczniów lub specjalne potrzeby edukacyjne,
- premiowanie nauczycieli - opiekunów uczniów zdolnych oraz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- rozwój miejskiego systemu stypendialnego,
- współdziałanie z uczelniami w rozwoju utalentowanych uczniów,
- dotowanie programów organizacji pozarządowych opiekujących się uzdolnioną młodzieżą oraz uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- rozwinięcie systemu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- finansowanie innowacyjnych projektów edukacyjnych, wykraczających poza klasowo-lekcyjną pracę szkoły, w tym Warszawskich Inicjatyw Edukacyjnych oraz działań promujących „szkoły z pomysłem”,
- rozwijanie systemowej opieki psychologiczno-pedagogicznej w szkołach,
- podnoszenie standardów bezpieczeństwa przebywania w szkole i placówkach oświatowych,
- poprawa technicznego i dydaktycznego wyposażenia szkół i placówek oświatowych,
- rozwój poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i segregacji dzieci i młodzieży.

III. Edukacja dla rynku pracy, gdzie działania będą obejmowały w szczególności:

- modernizację bazy techniczno-dydaktycznej szkolnictwa zawodowego,
- dostosowywanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb gospodarki oraz rynku pracy na podstawie prognoz popytu na pracę w skali aglomeracji warszawskiej, województwa mazowieckiego oraz w wymiarze krajowym,
- poszerzanie oferty edukacyjnej szkół dla dorosłych, w tym uruchomienie nowych kierunków kształcenia,
- kontynuowanie akcji informacyjnych i promocyjnych szkolnictwa zawodowego.
- organizowanie zintegrowanych szkoleń merytoryczno-metodycznych dla nauczycieli szkół zawodowych,
- włączenie organizacji pracodawców w proces kształcenia zawodowego w ramach podpisywanych porozumień, w tym w zakresie objęcia patronatem szkół zawodowych, ewentualnie poszczególnych klas (zawodów, specjalności),
- kontynuowanie systemowej współpracy z uczelniami,
- rozwijanie doradztwa zawodowego, w tym poprzez stworzenie specjalistycznej placówki działającej w tym zakresie,
- podniesienie jakości kształcenia zawodowego,
- zwiększenie wsparcia dla uczniów niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie poprzez dobre przygotowanie ich do znalezienia zatrudnienia na rynku pracy.

IV. Edukacja poza szkołą, gdzie jako pierwszoplanowe traktowane będą:

- rozwój oferty ogólnomiejskich placówek edukacji pozaszkolnej oraz Centrum Nauki Kopernik,
- wspieranie inicjatyw związanych z promowaniem zainteresowań naukowych dzieci i młodzieży,
- prowadzenie zajęć sportowych i rekreacyjnych w ramach akcji „Lato w mieście” i „Zima w mieście”, akcji zamiejscowego wypoczynku wakacyjnego oraz działalności zamiejscowych specjalistycznych placówek oświatowych,
- angażowanie organizacji pozarządowych do realizacji zajęć pozaszkolnych rozwijających zainteresowania naukowe dzieci i młodzieży,
- rozwój współpracy międzynarodowej, w tym powołanie Europejskiego Domu Spotkań Młodzieży,
- rozwój edukacji kulturalnej oraz sportu młodzieżowego, rekreacji i turystyki młodzieżowej,
- przeciwdziałanie stereotypom myślenia o osobach niepełnosprawnych poprzez organizację programów edukacyjnych.

V. Rozwój nauczycieli i kadr oświatowych, gdzie działania będą nakierowane przede wszystkim na:

- wspieranie rozwoju innowacji edukacyjnych i społecznych, w tym w szczególności w oparciu o Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń,
- realizację systemowych programów doskonalenia zawodowego dyrektorów szkół i placówek, w tym w zakresie zarządzania, wychowania, zarządzania kryzysowego,
- wspomaganie udziału dyrektorów szkół warszawskich w ogólnopolskich projektach integrujących środowisko kadr zarządzających oświatą,
- wspieranie dyrektorów warszawskich szkół w europejskiej i międzynarodowej współpracy edukacyjnej,
- rozwijanie współpracy z uczelniami.

VI. Zarządzanie i finansowanie oświaty, gdzie działania będą koncentrować się w szczególności na:

- wprowadzeniu standardów organizacyjnych i finansowych szkół umożliwiających stworzenie optymalnych warunków kształcenia i wychowania, w tym wprowadzenie standardu finansowego obejmującego dzieci 6-letnie w oddziałach przedszkolnych w szkołach,
- utrzymaniu informatycznych systemów wspomagania zarządzania oświatą,
- modernizacji bazy placówek oświatowych (remonty i inwestycje),
- finansowaniu niepublicznych szkół i placówek oświatowych,
- informatyzacji procesów związanych z planowaniem i zarządzaniem środkami publicznymi przeznaczonymi na realizację zadań oświatowych.

Planowane jest kontynuowanie programów restrukturyzacyjnych kosztów utrzymania szkół i placówek oświatowych w Mieście. Opracowane zostaną jednolite wytyczne dotyczące organizacji roku szkolnego 2009/2010, a ustalenie wydatków na oświatę w 2010 r. nastąpi w oparciu o jednolity w skali Miasta standard wydatków bieżących w przeliczeniu na jedno dziecko/ucznia uczęszczającego do placówek edukacyjnych z zastrzeżeniem, iż o ostatecznej wysokości środków na poszczególne zadania i jednostki decydować będą bezpośrednio Zarządy Dzielnic.

Podjęte zostaną też dodatkowe działania w celu ograniczenia wydatków budżetowych, w tym m.in:

- **wdrożenie w 2009 r. w dzielnicach 36 programów restrukturyzacyjnych, które w 2010 r. oraz latach następnych skutkować będą zmniejszeniem kosztów realizacji zadań oświatowych,**

- **przeniesienie od nowego roku szkolnego 2009/2010 większości sześciolatków z przedszkoli do szkół, co umożliwi znaczne ograniczenie wydatków w przeliczeniu na jednego ucznia,**
- **zmiana siedziby IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej i Gimnazjum nr 43 polegająca na przeniesieniu z ul. Emilii Plater 29 do budynku przy ul. Hożej 88 oraz przeniesienie Zespołu Szkół Samochodowych i Licealnych nr 1 z ul. Hożej 88 do Zespołu Szkół im. inż. Stanisława Wysockiego d. „Kolejówka” przy ul. Szczęśliwickiej 56, co umożliwi zmniejszenie wydatków eksploatacyjnych oraz uzyskanie dodatkowych dochodów budżetowych,**
- **zwiększenie nadzoru nad działalnością publicznych szkół i placówek poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi informatycznych, w szczególności w zakresie tworzenia arkuszy organizacyjnych oraz realizacji naboru uczniów/wychowanków,**
- **zwiększenie nadzoru nad dotacjami dla szkół i placówek niepublicznych, w tym w szczególności poprzez aplikację „ODPN – rejestr szkół i placówek niepublicznych oraz obsługa dotacji dla tych jednostek”, w której ewidencjonowani są wszyscy uczniowie, na których przekazywane są dotacje.**

7.1.1.4. w zakresie bezpieczeństwa

Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego stanowić będzie zadanie priorytetowe Miasta. Cel ten planuje się osiągnąć ściśle współdziałając z lokalnymi społecznościami, służbami, inspekcjami, strażami oraz służbami miejskimi i podmiotami administracji rządowej. Zadania o charakterze cyklicznym będą obejmować:

- **wspieranie działań Policji poprzez zakup sprzętu specjalistycznego, dofinansowanie dodatkowych etatów w rewirach dzielnicowych na terenie m. st. Warszawy, sfinansowanie kompanii kandydackich Oddziałów Prewencji, patroli ponadnormatywnych funkcjonariuszy Policji, pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem koni służbowych, które będą wykorzystywane na terenach trudno dostępnych, a także podczas imprez masowych, zwłaszcza sportowych, doskonalenie zawodowe policjantów w zakresie służby prewencyjnej oraz wyróżnianie najlepszych policjantów Komendy Stołecznej Policji,**
- **realizację programów prewencyjnych wynikających z Warszawskiego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego uchwalonego 23.10.2008 r., prowadzenie programów „Bezpieczne życie”, „Bądź bezpieczny w mieście”, „Poznajmy się bliżej”, „Bezpieczne osiedle”, realizację koncepcji poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie m.st. Warszawy, zorganizowanie przewozu grup kibiców piłki nożnej**

- uczestniczących w meczach odbywających się na terenie m.st. Warszawy, organizowanie i realizowanie nowych inicjatyw służących poprawie bezpieczeństwa,
- zarządzanie kryzysowe, w tym zabezpieczenie realizacji umów związanych z działaniami kryzysowymi, organizacja Systemu Zarządzania Kryzysowego m.st. Warszawy , wsparcie służb ratowniczych i porządkowych w usuwaniu skutków zdarzeń stwarzających duże zagrożenie dla życia, zdrowia lub środowiska oraz mających znamiona sytuacji kryzysowej, a także szkolenia specjalistyczne,
 - obrona cywilna - organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń z zakresu obrony cywilnej, w tym organizowanie szkoleń dla mieszkańców Warszawy, utrzymanie i konserwacje systemu alarmowania.

W związku z koniecznością wprowadzenia ograniczeń budżetowych, przewiduje się przewartościowanie planowanych wydatków w kolejnych latach skupiając się głównie na wydatkach bieżących i zakupach inwestycyjnych mających istotny wpływ na utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców Warszawy.

7.1.1.5. w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

Do zadań priorytetowych w zakresie funkcjonowania i finansowania działalności instytucji kultury należeć będą:

- prowadzenie instytucji kultury oraz wspieranie ich rozwoju i działań artystycznych,
- kontynuacja działań na rzecz rozwoju działalności nowych instytucji kultury m. in. Teatru Nowego, Sinfonii Varsovii, Muzeum Historii Żydów Polskich,
- rozwój oddziałów Muzeum Historycznego m. st. Warszawy, w tym: Muzeum Warszawskiej Pragi, Muzeum Ordynariatu Polowego i Muzeum w Palmirach,
- współfinansowanie Biblioteki m. st. Warszawy w zakresie realizacji zadań biblioteki powiatowej i gromadzenia zbiorów varsavianistycznych.

W zakresie upowszechniania kultury, historii i tradycji Warszawy do zadań priorytetowych należeć będzie:

- przedsięwzięcia związane z Projektem Chopin 2010 upamiętniającym 200 rocznicę urodzin kompozytora,
- kontynuacja działań na rzecz zdobycia przez Warszawę tytułu Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku,
- wspieranie znaczących festiwali oraz rozpoczęcie prac nad zintegrowaniem festiwali warszawskich,
- rozwój edukacji kulturalnej,
- pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi realizującymi działania artystyczne i projekty kulturalne w ramach mecenatu Miasta,

- wspieranie inicjatyw upowszechniających dorobek dziedzictwa kulturowego Warszawy, w tym realizację projektów związanych z ważnymi rocznicami,
- popularyzacja wiedzy o Warszawie,
- wspieranie projektów filmowych fabularnych, dokumentalnych i debiutów dotyczących Warszawy w ramach porozumień z Urzędem Marszałkowskim,
- koordynacja działań związanych z dalszym rozwojem miejskiego systemu informacji kulturalnej i sprzedaży biletów - w perspektywie włączenie sprzedaży biletów w ramach EURO 2012,
- kontynuowanie działalności punktu informacji kulturalnej Warszawy InfoKultura przy Pl. Konstytucji 4.

Do zadań priorytetowych bibliotek dzielnicowych w 2010 roku należeć będzie sukcesywna poprawa bazy lokalowej, tworzenie w bibliotekach punktów informacyjnych, zakup nowości wydawniczych, kontynuacja tworzenia zintegrowanego systemu informatycznego bibliotek, a w dzielnicowych domach i ośrodkach kultury realizacja przedsięwzięć związanych z edukacją kulturalną oraz stymulacja działań zmierzających do zwiększenia uczestnictwa w kulturze mieszkańców Warszawy.

Działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego będą ukierunkowane na realizację czteroletniego Programu opieki nad zabytkami, w ramach którego pierwszoplanowe zadania będą stanowić:

- zarządzanie obszarem Pomnika Historii, wdrażanie Planu Zarządzania Miejscem Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Strefą buforową, w tym systemu monitorowania wraz z rozszerzeniem zakresu,
- zapewnienie opieki nad zabytkami, za które odpowiedzialne są władze m.st. Warszawy w ramach opracowywanych dokumentów programowych, strategicznych i planistycznych,
- prowadzenie prac konserwatorskich przy obiektach wpisanych do rejestru niebędących własnością Miasta,
- wdrożenie zasad ochrony i zarządzania Wilanowskiego Parku Kulturowego,
- powołanie Zarządu Parku kulturowego XIX - wiecznej Twierdzy Warszawa,
- kontynuacja projektu badawczego Kolorystyka Fasad Traktu Królewskiego,
- programy promujące ochronę dziedzictwa kulturowego poprzez szeroko pojętą społeczną opiekę nad zabytkami i edukację.

W celu dostosowania wydatków do możliwości dochodowych Miasta przewiduje się podjęcie działań polegających m.in. na:

- **weryfikacji budżetów samorządowych instytucji kultury po dokonaniu szczegółowej analizy działalności tych instytucji,**

- **wprowadzaniu proporcjonalnych zmian dotyczących wysokości środków przeznaczanych na konkursy na realizację zadań przez organizacje pozarządowe.**

7.1.1.6. w zakresie kultury fizycznej i sportu

Do priorytetowych zadań realizowanych w tym obszarze należeć będą w szczególności:

- działania w celu realizacji Europejskich Letnich Igrzysk Olimpiad Specjalnych,
- szkolenia i współzawodnictwo sportowe, szczególnie dzieci i młodzieży, obejmujące m.in.:
 - realizację programu pn. „Ze szkoły na Olimp”;
 - realizację programu pn. "Sportowy talent";
 - realizację programu pn. "Rewitalizacja warszawskich klubów sportowych";
 - realizację programu pn. „Trener”;
 - współzawodnictwo sportowe młodzieży szkolnej i akademickiej;
 - przygotowania i udział warszawskich drużyn w rozgrywkach ligowych,
- podnoszenie sprawności fizycznej mieszkańców, obejmujące m.in.:
 - realizację programu dla gimnazjalistów pn. „Bądź w formie”,
 - realizację programu pn. „Senior – starszy sprawniejszy”,
 - realizację programu pn. „Otwarte obiekty sportowe”,
 - realizację programu pn. „Niepełnosprawny – sprawniejszy”,
 - realizację programu pn. "Od zabawy do sportu”,
 - imprezy rekreacyjno-sportowe adresowane do mieszkańców Warszawy, m.in.: festyny i imprezy o charakterze rodzinnym, ogólnodostępne imprezy biegowe, amatorskie turnieje, w grach zespołowych oraz inne turnieje dla amatorów,
 - organizacja imprez sportowych promujących Miasto,
 - prowadzenie działalności sportowo-rekreacyjnej przez ośrodki sportu i rekreacji.

W ramach działań dostosowujących wydatki do możliwości dochodowych Miasta w 2010 i w latach następnych przewiduje się weryfikację kosztów w obszarze kultury fizycznej i sportu polegającą w szczególności na weryfikacji zakresu niektórych programów sportowych, ograniczaniu kosztów imprez rekreacyjno-sportowych oraz weryfikacji skali udzielanych dotacji.

7.1.1.7. w zakresie opieki społecznej

W ramach zadań pomocy społecznej nadzorowanych przez Biuro Polityki Społecznej i realizowanych przy pomocy OPS-ów w dzielnicach, WCPR -u i jednostek nadzorowanych, Urzędu Pracy i innych jednostek do pierwszoplanowych należeć będą:

- działania w kierunku optymalnego zaspokojenia zwiększonego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze z powodu starzenia się mieszkańców Warszawy,
- zwiększenie pomocy najuboższym mieszkańcom Warszawy w zakresie środków przeznaczonych na zasiłki celowe w związku ze znacznym wzrostem kosztów utrzymania,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu świadczonych usług na rzecz osób bezdomnych i działań związanych z wychodzeniem z bezdomności w obszarach: prowadzenia jadłodajni, ogrzewalni, noclegowni, schronisk, łazni, punktów sanitarnych i mieszkań treningowych dla osób bezdomnych,
- wspieranie różnorodnych działań na rzecz walki z ubóstwem, w szczególności pozyskiwania, magazynowania i dystrybucji darów rzeczowych i żywnościowych,
- realizacja programów z zakresu wsparcia osób i rodzin zagrożonych marginalizacją, w tym między innymi: prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej, działania dotyczące zapewnienia opieki zastępczej nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej, działania integracyjne dla cudzoziemców, organizacja specjalistycznego wsparcia dla osób i rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, wspieranie działań na rzecz kształtowania umiejętności ekonomicznych rodzin niezamożnych, podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących organizacji opieki nad małym dzieckiem, rozwijanie działań pedagogów ulicy,
- realizacja programów na rzecz zapobiegania wykluczeniu i izolacji osób starszych, poprzez: wspieranie organizacji kombatanckich, rozwój Uniwersytetów III Wieku, lokalnych klubów i ośrodków wsparcia dla seniorów oraz działań o charakterze samopomocowym,
- wsparcie usamodzielniania się osób niepełnosprawnych poprzez prowadzenie m. in. szkoleń, warsztatów, treningów wspierających niezależne funkcjonowanie, usług asystenckich, dziennych ośrodków wsparcia,
- działania wspierające osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu, uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia,
- działania mające na celu znoszenie barier architektonicznych i komunikacyjnych, m.in. poprzez promocję rozwiązań w tym zakresie,
- prowadzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych,
- organizowanie środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wspieranie programów profilaktycznych, informacyjno – edukacyjnych i działań w ramach edukacji publicznej oraz ograniczenia rozmiaru ryzykownych zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,

- działania w zakresie pomocy psychospołecznej, psychologicznej, prawnej, leczenia, rehabilitacji, readaptacji, ograniczania szkód zdrowotnych, pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich, w tym wykrywalność,
- wspieranie programów postrehabilitacji i pomocy socjalnej, w tym prowadzenie mieszkań readaptacyjnych oraz hosteli, programów readaptacji społecznej i zawodowej dla osób uzależnionych i żyjących z HIV/AIDS,
- ewaluacja i ocena efektywności programów przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania HIV/AIDS,
- działania w obszarze pomocy psychospołecznej i prawnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Planuje się podjęcie działań zmierzających do dostosowania wydatków bieżących w obszarze pomocy społecznej do możliwości finansowych Miasta. Mając na uwadze ważną dla mieszkańców dziedzinę pomocy osobom najuboższym, których liczba wobec pogarszającej się sytuacji na rynku pracy będzie wzrastać, działania ograniczające wydatki będą prowadzone przy założeniu utrzymania dotychczasowej jakości świadczonych usług. Przewiduje się weryfikację zakupu usług zdrowotnych w niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz weryfikację skali wydatków na zadania zlecane organizacjom pozarządowym w trybie rocznym.

7.1.1.8. w zakresie ochrony zdrowia

Priorytetowe zadania w tym zakresie, zaplanowane na rok 2010 i spójne z założeniami Warszawskiego Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia na lata 2008 – 2011, to:

I. Programy profilaktyki zdrowotnej realizowane przez zakłady opieki zdrowotnej, adresowane do mieszkańców m.st. Warszawy, w tym m.in.:

programy dla dzieci i młodzieży

- program medycyny szkolnej „Zdrowy Uczeń”,
- program szczepień przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A dla dzieci w wieku 7 lat,
- program profilaktyczny dla dzieci i młodzieży do ukończenia 21 roku życia uprawiających sport amatorski,
- program profilaktyki zdrowotnej w zakresie poprawy stanu zdrowia jamy ustnej dla uczniów klas II szkół podstawowych m.st. Warszawy,
- program profilaktyki i korekcji wad postawy dla uczniów klas IV szkół podstawowych m.st. Warszawy,
- program oceny ryzyka występowania choroby nadciśnieniowej u młodzieży licealnej powyżej 18 roku życia,

- program badań przesiewowych słuchu dla uczniów klas VI szkół podstawowych na terenie m.st. Warszawy,
- program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zeza dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie m.st. Warszawy,
- pilotażowe programy szczepień ochronnych przeciwko pneumokokom, meningokokom i rotawirusom dla dzieci oraz przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) dla dziewcząt przebywających w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie m.st. Warszawy.

programy dedykowane kobietom

- program opieki nad kobietą w ciąży "Zdrowie, Mama i Ja",
- program edukacji przedporodowej "Szkoła rodzenia",

programy dla seniorów

- program szczepień ochronnych przeciwko grypie populacji z grup szczególnego ryzyka, tj.:
 - ✓ osób od 65 roku życia,
 - ✓ osób przebywających w zakładach opiekuńczo – leczniczych m.st. Warszawy,
 - ✓ osób bezdomnych w miejscach ich pobytu (noclegowniach),
- program w zakresie opieki zdrowotnej nad kombatantami.

promocja zdrowia dla całych rodzin

- organizacja rodzinnych festynów prozdrowotnych,
- programy dla dzieci i młodzieży.

II. Programy polityki zdrowotnej realizowane przez organizacje pozarządowe

Priorytetem będzie również finansowanie programów polityki zdrowotnej, realizowanych przez organizacje pozarządowe:

- zadanie publiczne w zakresie ochrony zdrowia dla mieszkańców m. st. Warszawy objętych domową i stacjonarną opieką paliatywną, niebędących świadczeniami zdrowotnymi,
- zadania z zakresu ochrony zdrowia dla mieszkańców m.st. Warszawy poprzez wsparcie programów edukacji i promocji zdrowia oraz programów rehabilitacji medyczno – społecznej.

Wdrożenie nowatorskich programów szczepień, zwłaszcza dla dzieci, będzie następować w miarę możliwości finansowych Miasta.

Ewentualne uczestnictwo m.st. Warszawy w przyjętym przez Radę Ministrów (Uchwała nr 58/2009 z dnia 27 kwietnia 2009 r.) programie wieloletnim pod nazwą „Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia”, – tzw. „Plan B” będzie uzależnione od możliwości finansowych Miasta.

W przypadku przystąpienia przez Miasto do realizacji tego programu konieczne będzie zabezpieczenie środków w celu uzyskania dotacji na współfinansowanie projektu z budżetu państwa.

7.1.1.9. Koszty obsługi długu i wpłata do budżetu państwa

Podstawową pozycję w tym zakresie stanowić będą:

- wydatki na obsługę długu m.st. Warszawy, na które składają się:
 - wydatki z tytułu spłaty odsetek od kredytów i pożyczek i wyemitowanych obligacji,
 - wydatki z tytułu przypadających w 2010 r. potencjalnych spłat rat kapitałowych i odsetek z tytułu udzielonych przez Miasto poręczeń. Dotyczy to głównie kredytów zaciągniętych w poprzednich latach przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których Miasto jest podmiotem tworzącym z przeznaczeniem na restrukturyzację i poręczenia prawidłowego wydatkowania środków w związku z realizacją projektów dofinansowanych ze środków UE,
- wpłata do budżetu centralnego na zwiększenie części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin i powiatów.

Zakłada się, że **wydatki Miasta w 2010 r. z tytułu wpłaty do budżetu państwa z przeznaczeniem na zwiększenie części równoważącej subwencji ogólnej sięgną kwoty około 1 mld zł.**

7.1.2. Założenia dotyczące wydatków bieżących dzielnic

W sferze oświaty i wychowania (dział 801) i edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) **zakłada się kontynuację procesu racjonalizacji wydatków poprzez ustalanie środków finansowych przeznaczonych do dyspozycji dzielnic w tym obszarze w oparciu o jednolity w skali Miasta standard wydatków bieżących w przeliczeniu na jedno dziecko/ucznia uczęszczającego do placówek oświatowo-wychowawczych.**

W zakresie pozostałych wydatków bieżących zakłada się kontynuację polityki budżetowej polegającej na stopniowym wyrównywaniu dysproporcji rozwojowych między dzielnicami biorąc pod uwagę wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

7.2. Założenia dotyczące wydatków majątkowych

Wydatki majątkowe m.st. Warszawy są planowane w horyzoncie wieloletnim i ujmowane w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym m.st. Warszawy (WPI). Kolejna edycja tego dokumentu, obejmująca projekt planu wydatków majątkowych na lata

2010 - 2014, będzie przygotowana na podstawie WPI na lata 2009-2013 oraz prognozy budżetowej m.st. Warszawy na lata 2010-2014. Konieczne będzie dostosowanie WPI do ograniczonych możliwości dochodowych budżetu Miasta w 2010 r. i w latach następnych.

Planując wydatki majątkowe należy zapewnić w pierwszej kolejności środki na:

- realizację inwestycji kontynuowanych,
- współfinansowanie projektów realizowanych z wykorzystaniem środków z funduszy Unii Europejskiej i z innych źródeł pomocowych.

Dodatkowo konieczne jest zaplanowanie środków finansowych, z przeznaczeniem na:

- dotacje na inwestycje dla podmiotów działających w sferze ochrony zdrowia oraz kultury,
- realizację zadań, dla których w budżecie 2010 r. zabezpieczono środki na wykonanie prac przygotowawczych.

Ponadto, konstruując budżet Miasta w części inwestycyjnej na 2010 r., w szczególności, należy wziąć pod uwagę:

- zawarte kontrakty na roboty budowlano-montażowe,
 - trwające procedury przetargowe na wybór wykonawcy na roboty budowlano-montażowe,
 - istniejące uwarunkowania formalno-prawne związane z realizacją zadań,
 - priorytety w zakresie zadań, dla których prowadzone są prace przygotowawcze,
- a także skutki finansowe noworozpoczynanych zadań ujętych w budżecie Miasta na 2010 rok na budżety w kolejnych latach.

Poziom inwestowania w infrastrukturę techniczną Miasta znacząco podwyższają Spółki m.st. Warszawy, które z własnych środków realizują zadania z zakresu:

- transportu miejskiego,
- rozwoju sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i ciepłowniczej,
- oczyszczania miasta.

Ze względu na niepewność, co do czasu trwania recesji i ostatecznych jej skutków w najbliższych latach w sytuacji dalszego pogarszania się poziomu planowanych dochodów niewykluczona będzie weryfikacja WPI w trakcie roku budżetowego.

7.2.1. Wydatki inwestycyjne ogólnomiejskie

Zakłada się, że **w ramach inwestycji ogólnomiejskich** realizowane będą zadania w następujących obszarach:

7.2.1.1. w zakresie drogownictwa i transportu publicznego

Realizacja zadań objętych tym programem ma służyć poprawie jakości układu drogowego, stopniowemu porządkowaniu systemu parkowania, usprawnieniu organizacji ruchu drogowego, a także rozwojowi transportu publicznego.

Dla osiągnięcia tych celów zakłada się w miarę dostępności środków finansowych kontynuację zadań w zakresie: rozbudowy i modernizacji sieci drogowo-ulicznej, budowy przepraw mostowych i tras drogowych spinających korytarze drogowe przebiegające wzdłuż Wisły (budowa Trasy Mostu Północnego). Kontynuowana będzie budowa parkingów strategicznych w systemie "Parkuj i Jedź" (Park&Ride) w kolejnych lokalizacjach.

Natomiast, w zakresie inwestycji komunikacyjnych działania koncentrować się będą na rozszerzeniu sieci metra (budowa II linii metra – odcinek centralny).

7.2.1.2. w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

Realizacja zadań ujętych w programie służyć będzie rozwojowi i poprawie stanu bazy materialnej placówek upowszechniania kultury.

W zależności od dostępności środków finansowych kontynuowane będą działania mające na celu przeprowadzenie modernizacji obiektów należących do miasta, zajmowanych przez teatry, w celu obniżenia kosztów ich utrzymania, zapewnienia bezpieczeństwa, podniesienia komfortu dla widzów, poprawy warunków pracy dla aktorów, zapewnienia możliwości pełnej realizacji projektów artystycznych.

Kolejnym celem do realizacji jest rozwój bazy placówek muzealnych, który zostanie osiągnięty poprzez budowę nowych obiektów (Muzeum Warszawskiej Pragi, Muzeum Historii Żydów Polskich, Muzeum Walk i Męczeństwa Palmiry Kampinos).

Podejmowane będą także działania mające na celu ochronę i konserwację zabytków (renowacja i adaptacja na cele kulturalne zabytkowych piwnic staromiejskich na obszarze wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, rozbudowa i adaptacja Fortu Sokołnickiego na potrzeby placówki kultury).

Ponadto, w 2010 roku zakłada się zakończenie budowy Centrum Nauki Kopernik, obiektu przeznaczonego na potrzeby edukacji. Będzie to pierwsze interaktywne centrum nauki w Polsce, składające się z pawilonu edukacyjnego dla dzieci w wieku szkolnym, modułu dla młodzieży i dorosłych oraz planetarium.

7.2.1.3. w zakresie bezpieczeństwa publicznego

Główne priorytety w tym obszarze to stworzenie sprawnego systemu zarządzania kryzysowego, zwiększenie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz wprowadzenie systemu ochrony ludności. W tym celu kontynuowane będzie zadanie pn. Budowa Zintegrowanego Stanowiska Koordynacji i Reagowania m.st. Warszawy.

Ponadto, kontynuowana będzie rewitalizacja zabytkowego budynku po byłej Praskiej Komendzie Straży Pożarnej na terenie Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 5 przy ul. Marcinkowskiego 2.

7.2.1.4. w zakresie ochrony zdrowia

Głównym założeniem programu jest osiągnięcie jednolitego, współczesnego standardu wszystkich pomieszczeń oddziałów szpitalnych, zakładów opiekuńczo-leczniczych, przychodni oraz systematyczne doposażenie zakładów opieki zdrowotnej w niezbędny sprzęt i aparaturę medyczną w celu zapewnienia właściwego diagnozowania i leczenia pacjentów. Realizacja tych założeń pozwoli w konsekwencji na poprawę jakości świadczeń zdrowotnych. W tym celu planuje się zabezpieczenie środków na dotacje inwestycyjne dla miejskich szpitali, przychodni i zakładów opiekuńczo-leczniczych z przeznaczeniem na finansowanie prac dokumentacyjnych, robót budowlanych oraz zakupów sprzętu i wyposażenia dla tych jednostek. W 2010 roku kontynuowana będzie przebudowa, rozbudowa i modernizacja szpitali oraz modernizacja przychodni specjalistycznych w zakładach lecznictwa otwartego.

7.2.1.5. w zakresie pomocy społecznej

W ramach tego programu kontynuowane będą działania zmierzające do rozbudowy i modernizacji istniejących domów pomocy społecznej w celu ich dostosowania do obowiązujących standardów i przepisów przeciwpożarowych. Prace modernizacyjne – w zależności od stanu technicznego konkretnego obiektu – polegać będą w szczególności na: wymianie przestarzałej instalacji c.o., elektrycznej, wykonywaniu węzłów sanitarnych w pokojach mieszkalnych, osuszaniu, odgrzybianiu, wykonywaniu izolacji przeciwwilgociowej. Kontynuowana będzie budowa wielofunkcyjnego Centrum dla osób z chorobą Alzheimera.

Dążyć będzie się również do poprawy warunków opieki nad dziećmi poprzez wykonywanie prac modernizacyjnych domów dziecka, a także kontynuację prac związanych z realizacją programu budowy rodzinnych domów dziecka.

W zakresie zadań dotyczących modernizacji żłobków, zakłada się kontynuację programu dostosowawczego obiektów do wymagań określonych rozporządzeniem Ministra Zdrowia. W celu jego realizacji przeprowadzony zostanie szeroki zakres działań dostosowawczych. Kontynuowane będzie także zadanie polegające na adaptacji lokali i obiektów na żłobki.

7.2.1.6. w zakresie administracji publicznej

Celem realizacji programu jest poprawa warunków funkcjonowania Urzędu i obsługi mieszkańców. Kontynuowane będą działania mające na celu wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych, takich jak: elektroniczny obieg dokumentów i modułowy system zarządzania Urzędem m.st. Warszawy.

7.2.1.7. w zakresie oświaty i edukacji

Działania w tym obszarze koncentrować się będą na kontynuacji zadań z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej. Ich celem jest wdrożenie systemów komputerowych stanowiących narzędzie niezbędne do sprawnego prowadzenia polityki oświatowej miasta. Ponadto, prowadzona będzie modernizacja i rozbudowa Ośrodka Szkolno - Wychowawczego Nr 12 przy ul. Bełskiej 5 w Warszawie i utworzenie Ośrodka Rewalidacyjno - Wychowawczego Nr 1 oraz modernizację boisk szkolnych wraz z zagospodarowaniem terenu przy zespołach szkół specjalnych.

7.2.1.8. w zakresie sportu i rekreacji

Realizacja zadań objętych tym programem ma na celu rozwój bazy sportowej pod kątem przygotowań do Mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA EURO 2012. Najważniejszą inwestycją w tym zakresie jest zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych przy ul. Łazienkowskiej 1/3 w Warszawie wraz z modernizacją i rozbudową stadionu piłkarskiego oraz obiektów towarzyszących.

7.2.2. Wydatki inwestycyjne dzielnic m. st. Warszawy

W ramach środków przeznaczonych na zadania inwestycyjne realizowane przez dzielnice planuje się wydatki w następujących obszarach:

7.2.2.1. w zakresie edukacji

Kontynuowane będą działania mające na celu, w szczególności, dostosowanie sieci szkół i placówek oświatowych do zmian demograficznych i rozwoju urbanistycznego miasta (rozbudowa zgodnie z potrzebami w dzielnicach obrzeżnych, modernizacja istniejących obiektów w dzielnicach centralnych), zapewnienie odpowiednich warunków nauczania poprzez budowę nowych obiektów szkolnych i przedszkolnych wraz z otoczeniem, tj. placem zabaw, boiskiem szkolnym. Istniejące placówki rozbudowywane będą, zarówno o sale lekcyjne, jak również w dużej części o obiekty sportowe – sale sportowe.

7.2.2.2. w zakresie drogownictwa

W ramach tego programu zakłada się realizację nowych połączeń komunikacyjnych, usprawniających ruch kołowy na terenie dzielnic. Drogi gminne będą wyposażane lub doposażane w niezbędną infrastrukturę, drogi istniejące będą przebudowywane i dostosowywane do nowych potrzeb ruchu.

Ponadto, w ramach środków na inwestycje ogólnomiejskie dzielnice będą realizowały drogi powiatowe, które usprawnią połączenia międzydzielnicowe.

Efektom realizacji programu drogowego na terenie dzielnic będzie korzystniejszy wskaźnik udziału dróg utwardzonych w ogólnej długości dróg, co wpłynie na poprawę warunków ruchu drogowego i podniesie bezpieczeństwo ich użytkowników.

7.2.2.3. w zakresie gospodarki mieszkaniowej

W tym obszarze planuje się budowę budynków komunalnych w celu powiększenia gminnego zasobu lokalowego oraz szereg modernizacji, które poprawią stan istniejącego zasobu komunalnego. Zaplanowany do realizacji zakres rzeczowy jest zgodny z celami określonymi w Programie Komunalnego Budownictwa Mieszkaniowego m.st. Warszawy na lata 2008-2012. Budowę budynków komunalnych planuje się m.in. w następujących dzielnicach: Bielany, Praga Północ, Targówek, Ursynów, Wawer, Wola oraz Żoliborz. Ważną częścią programu będą działania w zakresie rewitalizacji obiektów, obszarów i kwartałów Miasta na terenie dzielnic m.st. Warszawy, prowadzone zgodnie z przyjętym do realizacji Lokalnym Programem Rewitalizacji m.st. Warszawy na lata 2005-2013 i w zakresie dostosowanym do możliwości finansowych Miasta.

Modernizacja istniejącego zasobu lokalowego prowadzona będzie w szczególności w Dzielnicy Śródmieście, Wola, Praga Południe oraz Praga Północ, gdzie prace modernizacyjne stanowią element programu rewitalizacji obszaru zabytkowych części Pragi.

7.2.2.4. w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

W obszarze tym zakłada się budowę nowych domów kultury oraz bibliotek, przeprowadzenie prac adaptacyjnych przystosowujących istniejące obiekty dla potrzeb działalności kulturalnej.

7.2.2.5. w zakresie sportu i rekreacji

W celu zwiększenia bazy sportowo – rekreacyjnej planuje się kontynuowanie budowy nowych obiektów sportowych (boiska ogólnodostępne, baseny, hale sportowe) oraz poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury.

7.2.2.6. w ramach programu terenów zielonych

Kontynuowany będzie program związany z rozwojem terenów zielonych, którego celem jest zachowanie atrakcyjności i różnorodności przestrzeni miejskiej, wzbogacanie oferty turystycznej, a także poprawa wizerunku miasta.

Działania skupiać się będą na budowie nowych parków, zieleńców, skwerów, placów zabaw oraz modernizacji istniejących. Program realizowany będzie, m.in. w dzielnicach Śródmieście, Ursynów, Wola.

7.2.2.7. w zakresie administracji publicznej

W celu poprawy obsługi mieszkańców planuje się kontynuowanie budowy siedziby Urzędu dla Dzielnicy Mokotów oraz przeprowadzenie modernizacji budynku Urzędu Dzielnicy Ochota oraz Dzielnicy Żoliborz.

7.2.3. Pomoc finansowa udzielana innym jednostkom samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych

Przewiduje się udzielenie pomocy finansowej Samorządowi Województwa Mazowieckiego z przeznaczeniem na przebudowę istniejących wałów przeciwpowodziowych lewobrzeżnego odcinka Wisły, wstecznego lewobrzeżnego wału rzeki Jeziorki oraz wstecznego prawobrzeżnego wału rzeki Jeziorki, zgodnie z uchwałą Nr XXXVIII/889/2004 Rady m. st. Warszawy z dnia 30 września 2004r. określającą wysokość przekazywanej pomocy finansowej.

8. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE WYNIKU BUDŻETOWEGO I POZIOMU ZADŁUŻENIA MIASTA

Zakłada się, że w 2010 r. **wynik budżetu traktowany jako różnica między planowanymi dochodami i wydatkami będzie stanowił deficyt** o 10 – 15% niższy niż w roku 2009. Podobna skala dotyczyć będzie deficytu faktycznego, tj. po powiększeniu o przypadające do spłaty zobowiązania z tytułu rat kredytów i pożyczek.

Przewiduje się, że źródłami sfinansowania zakładanego deficytu budżetowego będą w głównej mierze środki z emisji obligacji oraz z kredytów z międzynarodowych instytucji finansowych.

W wyniku finansowania środkami zwrotnymi programu inwestycyjnego wskaźnik zadłużenia na koniec 2010 roku nie przekroczy **poziomu 55%** w stosunku do planowanych dochodów przy założeniu nie pogarszania się sytuacji finansowej Miasta w stosunku do prognozowanej.